

TURUN YLIOPISTO
Kliininen laitos

KOLEHMAINEN, KAISA: Tyksissä tehtyjen ESS-leikkausten 10 vuoden seurantatutkimus

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 13 s.
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
Maaliskuu 2016

Ylähengitystieinfektion seurauksena voi kehittyä äkillinen poskiontelotulehdus, jonka synnylle keskeistä on ostiomeetaalisen yksikön tukkeutuminen. Poskiontelotulehdus muuttuu pitkäaikaiseksi oireiden jatkuessa yli 12 viikkoa. Toistuvassa tulehduksessa äkillinen poskiontelotulehdus todetaan vähintään kolme kertaa vuoden aikana. Pitkittänyttä poskiontelotulehdusta hoidetaan ensisijaisesti konservatiivisesti. Kirurgista hoitoa suositellaan hankalissa, pitkäaikaisissa tai usein toistuvissa sivuontelotulehduksissa, kun konservatiivisella hoidolla ei päästä tyydyttävään lopputulokseen. ESS-leikkauksessa sierainaukon kautta voidaan tehdä erilaisia rakenteellisia korjauksia. Useimmiten poistetaan processus uncinatus ja laajennetaan nenän keskikäytävään avautuvaa luonnollista ostiumia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten 10 vuotta sitten Tyksissä leikatut potilaat ovat hyötäneet ESS-toimenpiteestä.

Tutkimuksen aineistona käytettiin vuonna 2005 leikattuja potilaita, joita Tyksin alueella oli 283. Näistä valittiin 100 ensimmäistä kriteerit täyttävää potilasta. Tutkimukseen otettiin mukaan täysi-ikäiset potilaat, joille oli tehty ostiumaukon avaus (antrostomia) sekä etummaisten ja takimmaisten seualokerostojen avaus. Potilaiden taustatietoja selvitettiin potilasasiakirjoista ja potilaille lähetettiin kyselykirje sekä SNOT-22-kysely. Kyselykirjeellä pyrittiin selvittämään potilaiden kokema hyöty leikkauksesta sekä heidän nykyään tarvitsemansa nenän hoito.

Potilasasiakirjojen mukaan yleisimmät toimenpidettä edeltäneet oireet olivat toistuvat äkilliset sivuontelotulehdukset ja nenän tukkoisuus. Pelkkä antrostomia oli tehty 28 %:lle, antrostomia ja etuetsmoidien avaus 41 %:lle ja takaetsmoideihin ulottuva toimenpide 31 %:lle. Kyselykirjeeseen vastasi 60 potilasta. Tukkoisuus oli vähentynyt 62 %:lla ja äkilliset sivuontelotulehdukset 58 %:lla. 28 % ei tarvitse enää minkäänlaista hoitoa nenään. 58 % käyttää suolavesihuuhteluita ja 47 % kortisonivalmista, mutta enää 10 % tarvitsee antibiootteja. 78 % olisi tullut leikkaukseen jälkikäteen arvioiden. Tutkimuksen perusteella ESS-kirurgia näyttää olevan kannattavaa: antibioottien tarve vähenee, ja osa potilaista pääsee kokonaan eroon nenän hoidosta. Vaikka leikkaus ei kokonaan poista paikallishoitovalmisteiden tarvetta, kokee merkittävä osa potilaista saavansa siitä hyötyä.

Avainsanat: ESS-kirurgia, poskiontelotulehdus